

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Palkovské a soudkyně JUDr. Zuzany Ihnátové a JUDr. Evy Placzkové ve věci

žalobce: **Dr. Karel Červený**, narozený dne 22. 4. 1964
bytem Dominínská 624/32, 154 00 Praha-Slivenec
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D.
sídlem Malostranské náměstí 5/28, 118 00 Praha 1 – Malá Strana

proti
žalovanému: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3
zastoupený advokátem JUDr. Martinem Páskem, Ph.D.
sídlem Opletalova 1284/37, 110 00 Praha 1 – Nové Město

o nahrazení projevu vůle žalovaného

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu ve Vsetíně č. j. 9 C 6/2022-331 ze dne 30. 8. 2024

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odstavcích I. a III. výroku **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši **11.410 Kč** do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám žalobcova advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně nahradil projev vůle žalovaného uzavřít se žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemků ve vlastnictví státu podle zákona č. 229/1991 Sb. (dále jen „zákon o půdě“), kterým žalovaná a žalobce uzavírají smlouvu o bezúplatném převodu označených (dále jen „předmětných“) pozemků, přičemž jejich hodnota

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Pálínkásová.

činí 57.177,97 Kč a tímto se v uvedeném rozsahu uspokojuje zbývající restituční nárok žalobce (odstavec I. výroku), žaloba byla ohledně nahrazení projevu vůle k pozemku parc. č. 1940/2 v k. ú. Karolinka zamítnuta (odstavec II. výroku), žalované bylo uloženo zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 36.283,57 Kč (odstavec III. výroku).

2. Rozsudek napadla v odstavcích I. a III. výroku včas podaným odvoláním žalovaná. Nesouhlasila se závěrem okresního soudu, že při uspokojování restitučního nároku žalobce postupovala svévolně a liknavě. Liknavost a svévoli je nutno zkoumat nejen z pohledu neaktivity žalované, ale také z hlediska žalobce a jeho vyvíjeného úsilí k získání pozemků zákonem předpokládaným způsobem. Odkázala na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2770/10, který řešil otázku libovůle, svévole či diskriminace státu. Dle názoru žalované se soud prvního stupně nedostatečně zabýval otázkou žalobcovy aktivity ve snaze získat pozemky zákonem předpokládaným způsobem. Žalobce nepřistupoval k celému procesu s dostatečnou iniciativou a odpovědností. Neúčastnil se veřejných nabídek, což je základní způsob, jakým by v souladu se zákonem měl žalobce usilovat o získání pozemků, dále je zde množství vedených soudních sporů s žalovanou. V těchto sporech žalobce usiluje o převod náhradních pozemků a v těchto řízeních se ukazuje, že žalobce v mnoha případech zvolil soudní cestu jako nástroj ke svému cíli. To poukazuje na jeho nedostatečné úsilí o vyřešení věci v souladu s obecně platnými právními předpisy. Žalovaná má za to, že soud by měl přehodnotit žalobcovu aktivitu v celém procesu a zvážit, zda žalobcova opakovaná snaha o převod pozemků není projevem neochoty spolupracovat a nalézt společné řešení, které by respektovalo jak zákonné předpisy, tak i oprávněné zájmy obou stran. Rovněž žalovaná má zájem na tom, aby restituční nároky byly co nejrychleji a nejehospodárněji vypořádány. Toho však nelze dosáhnout desítkami sporů vedených u soudů, ale zejména zákonnou cestou. Účelem restitučního řízení má být především náprava křivd a zhojení oprávněných, kterým byly nemovitosti zabráný v minulém režimu. Uveřejnění nabídky náhradních pozemků pro restituenty je jediným zákonným způsobem, jakým může žalovaná uspokojit restituční nároky oprávněných. K rozhodnutí o nahrazení projevu vůle by mělo být přistupováno v krajních případech, kdy není možná jiná forma uspokojení restitučního nároku. Pozemků k uspokojení restitučního nároku ve veřejných nabídkách je nejen dostatek nýbrž přebytek. O tom svědčí skutečnost, že až do konce roku 2019 bylo vyhlášeno 159 kol (průměrně 4 až 5 kola ročně přímo určených pro nároky restituentů) veřejných nabídek pozemků, v nichž bylo nabízeno přes 880 000 náhradních pozemků v celkové ceně zhruba 34.000.000.000 Kč, přičemž restituční nároky byly ve výši zhruba 8.200.000.000 Kč. Restituční nárok žalobce byl v původní výši oceněn na 7.986.000 Kč a tato výše je mezi žalobcem a žalovanou nesporná. Žalobci nebrání žádná objektivní překážka uspokojit svůj restituční nárok přihláškou o pozemek zařazený do veřejné sbírky, přesto své právo nevyužívá a pokouší se získat náhradní pozemky soudní cestou. Ta je nejen zdlouhavá, ale i velmi nákladná. Nadto žalovaná uvádí, že žalobce v rámci probíhajících řízení několikrát podal návrh na změnu žaloby a vzal žalobu částečně zpět jelikož zjistil, že označené náhradní pozemky jsou nepřevoditelné. Žalovaná tak musí vynakládat enormní náklady a úsilí, aby na každý jednotlivý pozemek, který si žalobce vybere, provedla lustraci a zkompletovala veškeré podklady, které k těmto pozemkům má, i když jsou tyto pozemky na první pohled nepřevoditelné. Žalobce zneužívá toho, že v případě, kdy jsou jim navržené pozemky nepřevoditelné, vyzve jej soud ke změně žaloby a následně si vybírá pozemky jiné. Žalovaná zdůraznila potřebu dodržování zásad spravedlnosti a hospodárnosti v soudním řízení. Dále uvedla, že žalobce vede desítky souběžných řízení o nahrazení projevu vůle žalované při uzavření smlouvy o bezúplatném převodu, ve kterých požaduje vydání pozemků nejméně v hodnotě 10.000.000 Kč. V soudních řízeních vedených paralelně s tímto řízením již došlo k několika nepravomocným rozsudkům, jimiž došlo k přečerpání restitučního nároku. Restituční nárok žalobce aktuálně činí 1.720.962,61 Kč. U Obvodního soudu pro Prahu 6 ve věci sp. zn. 61 C 28/2019 došlo nepravomocně k uspokojení nároku ve výši 20.401,35 Kč, u Okresního soudu v Karlových Varech ve věci sp. zn. 18 C 156/2021 ve výši 1.193.181,35 Kč a u Okresního soudu v Jindřichově Hradci ve věci sp. zn. 4 C 37/2022 ve výši 1.396.808,50 Kč. Tím byl restituční

nárok žalobce, byť dosud nepravomocně, přečerpán o 889.428,59 Kč. Žalovaná navrhovala, aby byl rozsudek okresního soudu změněn tak, že se žaloba v celém rozsahu zamítá.

3. Žalobce ve svém vyjádření navrhoval potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Poukazoval na trvalou neschopnost státu nabízet restituentům odpovídající náhradní pozemky. O liknavosti žalované svědčí i předmětné soudní řízení. Nabídky pozemků ze strany žalované jsou nadále nedostatečné z hlediska uspokojení poptávky a potřeb restituentů. Žalovaná dostatečně nezařazuje do těchto nabídek odpovídající a kvalitní pozemky z majetku státu, nezajišťuje dostatečné množství vhodných pozemků. Při využití obálkových dražeb pro nabídku náhradních pozemků, pokud je zde více zájemců, dochází k situaci, kdy ceny nabízených náhradních pozemků výrazně převyšují jejich restituční cenu dle zákona o půdě. Nepravomocné rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 61 C 28/2019, Okresního soudu v Karlových Varech sp. zn. 18 C 156/2021 a Okresního soudu v Jindřichově Hradci sp. zn. 4 C 37/2022 ukazují na opakovanou liknavost žalované, která se proti rozhodnutím soudu pravidelně odvolává a posléze dovolává. Ve vztahu k liknavosti žalované se uspokojením restitučního nároku žalobce rozhodl i Nejvyšší soud mezi totožnými účastníky již usnesením z 10. 4. 2019 ve věci sp. zn. 28 Cdo 595/2019. Žalobce má za to, že postup žalované při nabízení náhradních pozemků pro restituenty je i nadále liknavý. Například nabízené pozemky v Praze jsou malé, nekvalitní a často vůbec neodpovídají restitučním nárokům restituentů. Žalovaná má k dispozici kvalitní pozemky, které však nejsou do veřejných nabídek zařazovány. Pokud se pak stane, je o ně veliký zájem a restituenti musí tyto pozemky dražit, což znamená, že ceny náhradních pozemků výrazně převyšují jejich původní cenu, což restituenty finančně znevýhodňuje a diskriminuje.
4. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení předcházejícího jeho vydání, to v rozsahu odstavce I. a III. výroku a dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.
5. V předmětné právní věci se žalobce domáhal nahrazení projevu vůle žalované uzavřít s žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemku ve vlastnictví státu dle § 11a zákona o půdě ve vztahu k předmětným pozemkům.
6. Soud prvního stupně po provedeném dotazování tak, jak je zachyceno v protokolech o jednání, dospěl ke skutkovým zjištěním, jež jsou uvedena v bodech 6. až 13. odůvodnění napadeného rozhodnutí. Odvolací soud tato skutková zjištění považuje za zcela správná a odpovídající provedeným důkazům. Ostatně tato nebyla ze strany žalované nikterak významně zpochybněna.
7. K námitkám žalované, že žalobcův restituční nárok byl přečerpán, neboť v jiných soudních řízeních bylo rozhodnuto o dalších náhradních pozemcích, bylo ze shodných tvrzení účastníků (§ 120 odst. 3 o. s. ř.) zjištěno, že Okresní soud v Karlových Varech rozhodl ve věci sp. zn. 18 C 156/2021, kdy hodnota vydávaných pozemků činí 1.193.181 Kč, žalobě bylo vyhověno a k odvolání žalované probíhá odvolací řízení, kdy odvolací soud ve věci dosud nerozhodl. Je vypracováván nový geometrický plán, neboť krajský soud dospěl k závěru, že některé pozemky nelze vydat. Okresní soud v Jindřichově Hradci rozhodl ve věci sp. zn. 4 C 37/2022, kdy hodnota vydávaných pozemků je 1.396.805 Kč, žalobě byl vyhověno, od 27. 12. 2024 se spis nachází u krajského soudu s odvoláním žalované. Ohledně tří požadovaných pozemků vzal žalobce žalobu zpět vzhledem ke stanovisku obce, která tyto pozemky požaduje pro svůj další územní rozvoj. Okresní soud Praha-západ rozhodl ve věci sp. zn. 13 C 354/2021 o vydání pozemků v hodnotě 311.412 Kč, rozsudek dosud nebyl v písemném vyhotovení doručen účastníkům a nenabyl právní moci.
8. Odvolací soud souhlasí s právním hodnocením tak, jak bylo učiněno okresním soudem. Postup žalované při uspokojení restitučního nároku žalobce považuje odvolací soud ve shodě s okresním soudem za liknavý, zde je nutno odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 28 Cdo 595/2019 ze dne 10. 4. 2019. Ve věci týkající se totožných účastníků (žalobce zde vystupoval pod svým předchozím příjmením Rott) dospěl dovolací soud k závěru, že hodnotící závěr soud nižších stupňů o liknavosti žalované při uspokojování restitučního nároku žalobce není

(v posuzovaném případě) nepřiměřený zjištěným skutkovým okolnostem. Zde odvolací soud uvádí, že skutkové okolnosti, ze kterých bylo vycházeno v řízení před soudy nižších stupňů, ohledně kterých posléze rozhodoval Nejvyšší soud v dovolání sp. zn. 28 Cdo 595/2019 a okolnosti v předmětné právní věci jsou totožné. Žalobce se opakovaně účastnil veřejných nabídek čtyřikrát v letech 2017 až 2018, uspokojení jeho restitučního nároku bránilo lpění žalované na jeho nesprávném ocenění. Jeho restituční nárok tak nebyl dosud uspokojen, následkem čehož se žalovaná ocitla v mnohaletém prodlení. Žalovaná po mnoho let zpochybňovala výši uplatněného restitučního nároku a nebyla ochotna akceptovat jeho celkovou částku 7.986.000 Kč. Správné přecenění restitučního nároku žalobce žalovaná akceptovala až v roce 2018. Ještě v roce 2017 žalovaná zamítala žalobcovy žádosti o převod náhradních pozemků s tím, že vyžadované pozemky překračují žalobcův restituční nárok.

9. Dle konstantní judikatury Nejvyššího soudu (např. rozsudek sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, usnesení sp. zn. 28 Cdo 1787/2015) je uspokojení nároků oprávněné osoby způsobem, jenž se vymyká zákonem stanovenému postupu (§ 11a zákona o půdě), považováno za výjimečné uplatnitelné v situaci, jsou-li prokázány okolnosti, na jejichž podkladě lze postup žalované kvalifikovat jako liknavý, svévolný či diskriminační a kdy se oprávněná osoba přes svůj aktivní přístup nemůže dlouhodobě domoci svých práv. Dle názoru odvolacího soudu taková situace dlouhodobě nastala v případě restitučních nároků žalobce, neboť žalovaná zpochybňovala výši žalobcova restitučního nároku, čímž mu znemožňovala zákonem předvídaný postup dle § 11a zákona o půdě. Nelze dojít k závěru, že postup žalované přestal být liknavý až svévolný jen v důsledku toho, že žalovaná posléze pod tíhou pozitivních soudních rozhodnutí ve vztahu k žalobci souhlasila s výší jeho restitučního nároku 7.986.000 Kč.
10. Okresní soud nepochybil, pokud dospěl k závěru, že liknavost až svévole na straně žalované byla shledána a lze proto přistoupit k nahrazení projevu vůle ve vztahu ke konkrétním pozemkům, jež žalobce požaduje vydat jako pozemky náhradní. Nelze souhlasit s názorem žalované, že žalobce svým aktuálním způsobem jednání usiluje o obcházení zákonem stanovených pravidel pro veřejnou soutěž. Jestliže judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu dospěla k závěru, že v případě naplněných podmínek je možno uplatnit nárok na náhradní pozemky přímo nahrazením projevu vůle tak, jak to činí žalobce, nelze takový postup považovat za obcházení zákona.
11. K námitce žalované, že žalobce v rámci probíhajících řízení bere žaloby částečně zpět pokud zjistí, že označené náhradní pozemky jsou nepřevoditelné, je nutno uvést, že takové žalobcovo jednání není nikterak časté a pokud k němu dojde, jedná se o procesní chování racionální a logické. Jevilo by se naopak nevhodným, pokud by žalobce lpěl na vydání pozemků, jejichž parametry vydání nenaplnují. Pokud žalovaná poukazuje na vynakládání „enormních“ nákladů a úsilí, aby každý žalobcem jednotlivý vybraný pozemek vylustrovala a zkompletovala k němu podklady, které k těmto pozemkům má, nelze než konstatovat, že toto je jedna z činností žalované, pro kterou byla zřízena.
12. K námitce, že došlo k překročení restitučního nároku žalobce uvádí odvolací soud, že taková situace nenastala. Pokud bylo v jiných řízeních probíhajících u jiných soudů v Česku rozhodnuto o nahrazení projevu vůle žalované ve vztahu k dalším pozemkům, které by skutečně ve svém souhrnu ohledně své ceny překračovaly žalobcův restituční nárok, pak bylo zjištěno, že tato rozhodnutí nejsou pravomocná, rozhodnutí soudů prvního stupně byla napadena odvoláním, o kterých dosud nebylo rozhodnuto. Odvolací soud v předmětné věci rozhoduje za situace, kdy restituční žalobcův nárok činí v dosud neuspokojené výši 1.737.258 Kč, přičemž výrokem v odstavci I. byl uspokojen co do výše 57.177 Kč.
13. Odvolací soud právní hodnocení tak, jak je provedl okresní soud, považuje za zcela správné, byla náležitě aplikována judikatura Nejvyššího a Ústavního soudu, okresní soud se náležitě vypořádal s otázkou vhodnosti převáděných pozemků a v souladu se shora uvedenými závěry a s odkazem

na § 219 o. s. ř. bylo napadené rozhodnutí v odstavci I. výroku a rovněž v odstavci III. výroku jako věcně správně potvrzeno.

14. V souladu s § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení. Na tyto náklady má právo zcela procesně úspěšný žalobce. Žalobce byl zastoupen advokátem, jenž učinil v odvolacím řízení 2 úkony právní služby – vyjádření k podanému odvolání a účast u jednání před odvolacím soudem. Odměna počítaná z hodnoty přezkoumávaného restitučního nároku 57.177,96 Kč činí 3.420 Kč dle § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v účinném znění, za 2 úkony právní služby přísluší odměna 6.840 Kč. Paušální náhrada výdajů za úkon právní služby – podání vyjádření z 24. 10. 2024 činí 300 Kč, za účast u jednání 6. 1. 2025 činí 450 Kč. Náhrada jízdného činí dle doložených jízdenek 910 Kč a náhrada za promeškaný čas dle § 14 citované vyhlášky za 14 půlhodin po 150 Kč činí 2.100 Kč. Celkem činí náklady vynaložené na zastoupení žalobce advokátem 10.600 Kč, zvýšeno o 21 % DPH činí 12.826 Kč. Advokát ve vyúčtování doloženém odvolacímu soudu dne 6. 1. 2025 požadoval náhradu nákladů řízení vzniklých v souvislosti se zastupováním žalobce ve výši 11.410 Kč. Odvolací soud proto přiznal žalobci tuto výslovně požadovanou částku, neboť vychází ze závěru, že advokát jako profesionál ví, kolik si má účtovat a pokud požaduje méně, přiznal mu soud tuto požadovanou částku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku v odstavci I. výroku **je dovolání přípustné** podle § 237 o. s. ř. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat dle § 239 o. s. ř. jen dovolací soud. Účastník může podat dovolání do 2 měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to k Nejvyššímu soudu ČR v Brně.

Proti nákladovému výroku v odstavci II. **není dovolání přípustné.**

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 6. ledna 2025

JUDr. Jana Palkovská v. r.
předsedkyně senátu

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 12. 2. 2025. Připojení doložky provedla Barbora Lalošáková dne 17. 2. 2025.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Pálínkásová.